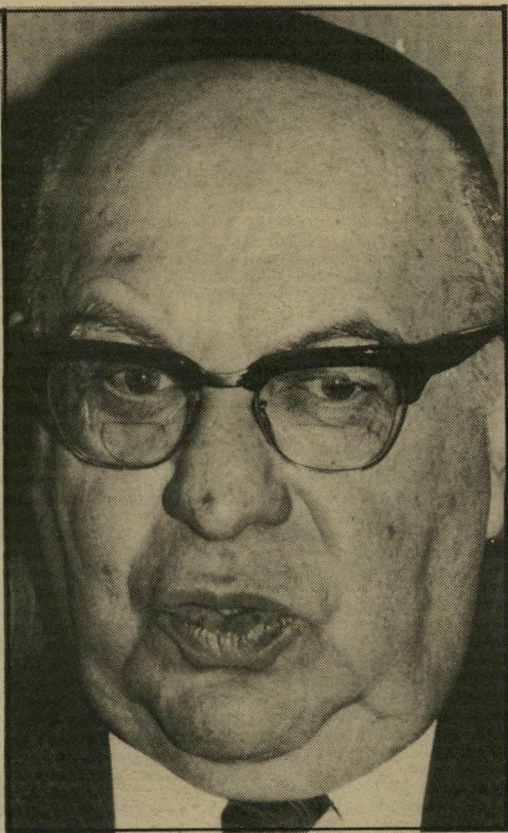

ענת סרגוסטי העולם הזה

ד"ר יוסף בורג:

„יש לי על זה תשובה ארוכה מאוד...“

במחזוריות של פעם בשלושה חודשים, בערך, מתעורר הוויכוח „כך עונש-מוות או לא-עונש-מוות“. נימוקי-הנגד גדולים כנימוקי-הבעד, וכל אחד מאיתנו משוכנע בצדקת טענותיו, ולעולם לא משתכנע מטענות הצד השני. מה אומרת ההלכה על עונש-מוות? איך מפרשים את „עין תחת עין“, למשל, שאלתי את הד"ר יוסף בורג.

עונש מוות

בעניין „עין תחת עין“ היה ויכוח גדול בגמרא, וקבעו ש„עין תחת עין“ יוחלף בממון.

● **בלומר, יתנו פיצויים לנפגע?**
היה פחד שאם יעקרו לעוקרה-עין את עינו, הוא יוכל למות מזה, ואז יהיה מוות תחת עין. על כן החליטו, כדי שלא להסתכן בעונש יותר גדול, שישלמו ממון במקום העין. אבל יש גם „הבא להרגך השכם והרגהו“, שזה כסנהדרין כע"כ.

● **הפסוק הזה לא מדבר על עונש-מוות. זה מתייחס, אם אני מבינה נכון, להגנה עצמית. איפה בתוב משהו על עונש-מוות?**
אני לא יכול להגיד לך את זה על רגל אחת. זה אחד הדברים המסובכים ביותר. אם מדובר ביהודי, יש ריעה בתלמוד שצריך להשתרר למצוא פיתרון, ומוצאים.

● **ואם זה לא יהודי?**
אם מדובר כאויב, אין לי תשובה מדוייקת.

● **אתה, באופן אישי, בעד פסקי-דין מוות?**
יש לי על זה תשובה ארוכה מאוד, ואני לא יכול לפרט אותה עכשיו. אני מציע שתפני לרב שלמה גורן. (דניאלה שמי)

טובה ארן:

„מי שרוצה בדיאטה שיחפש לו חג אחר!“

מיליונים של סופגניות יבואו אל מינו בשמונת ימי-החנוכה. למה סופגניות בחנוכה, שאלתי כמה מחברותי, שכבר התחילו להעביר מתכונים זו לזו. אף אחת לא ידעה בדיוק מדוע.

בעלי הסביר לי שבחנוכה אוכלים סופגניות, כי השמן של סופגניה אחת יכול להספיק להאיר שמונה ימים. אבל, כרגיל, תשובתו לא נראתה לי רצינית, ולכן פניתי אל טובה ארן, מנהלת מרכז ההדרכה של „תנובה“, כותבת סיפרי בישול, שחקרה את מקור המאכלים בחגי-ישראל. מדוע סופגניות בחנוכה, שאלתי אותה.

הברירה של בעלך אינה מאוד רחוקה מן האמת. לכבוד החנוכה וסיפור כר"ה-שמן, כנראה, החליטו להמציא איזה מאכל שיהיה מבושל או מטוגן בתוך הרבה שמן. האמת היא, שלפי ספר קדמויות-התלמוד, אנו יכולים לראות שכבר בתקופה ההלניסטית היו איזה עוגיות מתוקות, שנקראו סופגניו, כשפירוש המילה סופגניו מהמילה היוונית ספוג.

● **את חושבת שאנחנו סוחבים איתנו את הסופגניות מהתקופה ההלניסטית?**
אולי את השם. דבר ידוע נוסף הוא שהיהודים במרכז-אירופה ראו אצל שכניהם הגויים מין עוגה ששמה פאקוקון, והיא נאכלה אצלם בחגי-המולד, שהוא בסמיכות-תאריכים עם חנוכה. הפאך קוקון היא עוגיה עגולה, שמטגנים אותה בשמן עמוק וממלאים בריבה. ראו היהודים את העוגה, טעמו, ראו כי טוב, והתחילו

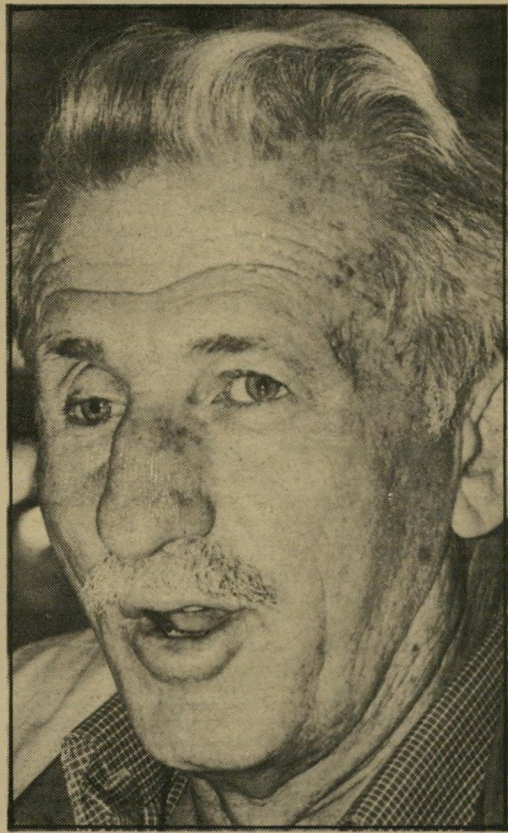
חנוכה

לעשות את אותו הדבר בחנוכה. אגב, קראתי פעם שיהודי מיוזרח אירופה היו נוהגים לכוול בחנוכה לחם עם שמן והרבה שום, כדי להכריח מכת-יהודים את הגויים המתהוללים בחגי-המולד.

● **זה לגבי הסופגניות שאוכלים אצל אנשי מיוזרח אירופה. מה עם הספרדים?**
אצלים זה יותר מסובך. ברמשק היו אוכלים „עטאיה“ בחנוכה, בכוכרה „רושפירה“, כמרוקו אוכלים „שפינק“, בעיראק אוכלים „זנגוף“. כל הדברים האלה הם בצקים שונים, המטוגנים בשמן עמוק, ועל רובם זורים סוכר או דבש.

● **והיום, אצלנו, יש אחרות לאומיות בעניין זה. כולם אוכלים סופגניות?**
סופגניות אפשר לקנות במגדניה. אני מניחה שיש עוד מי ששומרים על המסורת מהבית, ומכינים שפינק ועטאיה וכל השאר.

● **אולי את יודעת כמה קלוריות יש בסופגניה אחת?**
זה כמו לשאול כמה עולה זוג-מכנסיים ליתום. מי שרוצה בדיאטה, שתחפש לה חג אחר. (דניאלה שמי)

אריק נחמקין:

„לילי שרון ודאי לא הזמינה אותי...“

מזמן לא היווה הנר הראשון לחגי-החנוכה נושא כה עירני לשיחה כהשאת. בימים אלה הכול משיחים ומדברים בו נכבדות.

מחולל המהפך הוא, כמובן, אריאל שרון – אלא מי? – החונך את ביתו החדש במזרח-ירושלים בתאריך זה, ברוב עם ואח"ם.

חנוכה

בעוד הכול מבררים, איש אצל רעהו, האם הוא כולל ברשימה האכסקלוסיבית, פגשתי ביום השבת את אריק נחמקין, שר-החקלאות וירשו של שרון בתפקיד. מובן מאליו שעלתה השאלה האם הוא נמנה עם המוזמנים לחנוכה-הבית, תרתי-משמע.

אני עוד לא יודע, לא ברקתי את ההזמנות שהגיעו אלי באחרונה. אני מניח שאם אשתו (לילי שרון) ערכה את ההזמנות, אינני מוזמן. היא הרי כלייך רואגת ליחסי-הציבור של בעלה – בעלה: לא השר! – ואני לא נמנה עם אלה שרצים אליו לחווה ומתארחים שם, שומרים על קשר.

● **מה דעתך על הטענה שריבוי הבתים של שרון עלול לגרום לבאביראש מיותר לשרותי-הביטחון?**
מדובר על שלושה מקומות: המישרד, החווה והבית החדש. כמישרד – רבר לא השתנה בעיקבות הבית החדש. בבתיים שר רשאי לגור היכן שיבחר. ברור ששני בתים משנים את המצב לעומת בית אחד.

● **אני מבינה, מבין השיטין של דברך, שאתה לא תתחבך עם ההמונים ביום השלישי.**
אני עוד לא יודע. נראה. (דפנה ברק)